

Национален институт на правосъдието
"Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската
конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния
институт на правосъдието"

Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

Дело ÖSTERREICHISCHEVEREINIGUNGZURERHALTUNG, STÄRKUNG UND
SCHAFFUNG EINES WIRTSCHAFTLICH GESUNDEN LAND- UND
FORST-WIRTSCHAFTLICHEN GRUNDBESITZES срещу Австрия
(ÖSTERREICHISCHEVEREINIGUNGZURERHALTUNG, STÄRKUNG UND
SCHAFFUNG EINES WIRTSCHAFTLICH GESUNDEN LAND- UND
FORST-WIRTSCHAFTLICHEN GRUNDBESITZES v. AUSTRIA), жалба №
39534/07

Решение на първо отделение от 28 ноември 2013 г.

Член 10 от Конвенцията – нарушение

Член 13 от Конвенцията – няма нарушение

В контекста на достъпа до информация Съдът е приел, че правото да се получава информация по принцип забранява на правителството да ограничава лицата да получават информация, която други лица желаят да разпространяват, но напоследък е възприел по-широко тълкуване на понятието „свобода да се получава информация“ като е признал правото на достъп до информация, върху която държавата упражнява монопол.

ФАКТИТЕ

Жалбоподателят е сдружение със седалище във Виена, чиято цел е да изследва минали и настоящи прехвърляния на собствеността върху земеделски земи и гори с цел установяване на въздействието на тези прехвърляния върху обществото. Сдружението освен това дава становища по законопроекти в тази област.

На 26 април 2005 г. сдружението поискало от Комисията за одобряване на сделките с недвижими имоти в Тирол („Комисията“) да му предостави всички решения, издадени след 1 януари 2005 г.

С писмо от 12 юли 2005 г. Комисията отговорила, че не може да изпълни искането поради липса на време и достатъчно персонал. На 18 юли 2005 г. сдружението жалбоподател направило ново искане, този път за предоставяне на всички решения, издадени след 1 януари 2005 г. С решение от 10 октомври 2005 г. Комисията отхвърлила искането с довода, че предоставянето на копия от решенията й не представлявало информация по смисъла на чл. 1, ал. 2 от Закона за информацията, съгласно който информация е „съществуващо знание по въпроси, известни на органа към момента на предоставяне на информацията“. Сдружението жалбоподател подало жалби до Конституционния съд и до административния съд, позовавайки се на чл. 10 от Конвенцията. На 21 септември 2006 г. административният съд определил, че не е компетентен да разгледа делото и оставил жалбата на сдружението без разглеждане. На 27 февруари 2007 г. Конституционният съд отказал да разгледа делото, тъй като то нямало изгледи за успех от гледна точка на конституционното право и защото въпросът не бил изключен от юрисдикцията на административния съд.

На 2 декември 2011 г. Конституционният съд постановил решение, съгласно което той бил компетентен да се произнесе по жалбата на сдружението като по този начин отменил собственото си решение от 27 февруари 2007 г. В решението си по същество от 2 декември 2011 г. Конституционният съд, позовавайки се на практиката на Съда, приел, че макар правото да се получава информация, залегнало в чл. 10 от Конвенцията, да забранява на държавите да ограничават получаването на информация, която някой желае да разпространява, то не налага позитивно задължение на държавите да събират и разпространяват информация по собствена инициатива. Следователно отказът на Комисията да предостави поисканата информация не представлявал намеса в правото на жалбоподателя по чл. 10 от Конвенцията.

ПРАВОТО

I. Твърдяно нарушение на чл. 10 от Конвенцията

1. Позовавайки се на чл. 10, сдружението жалбоподател прави оплакване, че отказът на Комисията да предостави поисканата информация нарушава правото му да получава информация.

...

1. Становища на страните

2.-32 Сдружението жалбоподател твърди, че чл. 10 от Конвенцията изисква от държавите до определена степен да правят наличната им информация обществено достояние. Според него решенията на различни правораздавателни органи като Комисията трябва да бъдат публични. Правителството твърди, че отказът на Комисията да предостави копия от поисканите решения не представлява намеса в правата на жалбоподателя по чл. 10. Ако се приеме, че е налице намеса, според правителството тя би била оправдана тъй като служи на легитимни цели, а именно защита на правата на другите и по-конкретно интереса им да не бъде разкривано съдържанието на административни производства, които ги засягат лично. Ако молбата на жалбоподателя беше уважена, изпълнението ѝ би изисквало съществени ресурси за заличаване на личните данни, съдържащи се в многобройните документи и би затруднило изпълнението на основните задачи на Комисията.

2. Преценка на Съда

(а) Имало ли е намеса

3.-36. Съдът многократно е признавал, че обществото има право да получава информация от общ интерес. Събирането на информация е съществена функция, която може да бъде изпълнявана не само от медиите, но и от неправителствените организации, чиято дейност е съществен елемент от обществения дебат. Ето защо Съдът е приел, че неправителствените организации, както и медиите, могат да бъдат определени като обществени „наблюдатели“. В тази връзка дейността им се ползва със същата защита по Конвенцията, както и тази, предоставена на медиите (виж *Társaság a Szabadságjogokért v. Hungary*, № 37374/05, 14 април 2009 г. § 27, и *Animal Defenders International v. the United Kingdom* [ГК], № 48876/08, § 103, 22 април 2013 г.). Сдружението жалбоподател има отношение към легитимното събиране на информация в обществен интерес с оглед целите и предмета му на дейност. Следователно има намеса в правото на жалбоподателя да получава и разпространява

информация, залегнало в чл. 10 § 1 от Конвенцията (виж *Társaság a Szabadságjogokért*, цитирано по-горе, § 28; виж също *Kenedi v. Hungary*, № 31475/05, § 43, 26 май 2009 г.).

(b) Дали намесата е била оправдана

4. ... Следва да се прецени дали намесата е била „предвидена в закона“, дали е преследвала една или повече от легитимните цели, посочени в § 2 на чл. 10 и дали е била „необходима в едно демократично общество“ за постигане на тези цели.

5. Съдът приема, че намесата е била „предвидена в закона“, а именно в Закона за информацията.

6. ... Според Съда намесата може да се разглежда като преследваща легитимната цел за защита правата на другите.

...

7. В контекста на достъпа до информация Съдът е приел, че правото да се получава информация по принцип забранява на правителството да ограничава лицата да получават информация, която други лица желаят да разпространяват (виж *Leander v. Sweden*, 26 март 1987г., § 74, серия А № 116). Той е приел също така, че правото да се получава информация не може да се тълкува в смисъл, че на държавата е възложено позитивно задължение да събира и разпространява информация по собствена инициатива (виж *Guerra and Others v. Italy*, 19 февруари 1998г., § 53, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-I). По делото *Társasága Szabadságjogokért* обаче, Съдът отбеляза, че напоследък е възприел по-широко тълкуване на понятието „свобода да се получава информация“ и от там и признаване на право на достъп до информация....

8. Задачата на Съда по настоящото дело е да прецени дали основанията, изложени от националните власти за отказа им, са „относими и достатъчни“ с оглед конкретните обстоятелства по делото и дали намесата е била пропорционална на преследваната легитимна цел.

...

9. Като е поискало копие от решенията на Комисията със заличени лични данни, сдружението жалбоподател се е съгласило, че тези решения съдържат лични данни, които трябва да бъдат заличени преди документите да му бъдат предоставени. То освен това се е съгласило, че подготовката на поисканите документи е свързана с определени разноски, които то е било готово да поеме. Въпреки това молбата му е получила безусловен отказ.

10. Имайки предвид, че Комисията е държавен орган, вземащ решения, свързани с „граждански права“ по смисъла на чл. 6 от Конвенцията, които освен това са от значителен обществен интерес, Съдът намира за поразително, че решенията на Комисията не се публикуват, било в електронна база данни или по някакъв друг начин. Следователно основните затруднения, посочени от Комисията като причина за отказа да бъдат предоставени копия от решенията, са предизвикани от самата нея чрез избора ѝ да не публикува решенията. В тази връзка Съдът отбелязва твърдението на жалбоподателя, което не се оспорва от правителството, че сдружението получава копия от решенията на всички останали регионални комисии без никакви съществени затруднения.

11. В заключение Съдът намира, че основанията, посочени от националните власти за отказа за предоставяне на поисканите документи, макар и „релевантни“, не са „достатъчни“. Пълният отказ за предоставяне на достъп до което и да е от решенията на Комисията е непропорционален. ... С оглед на това Съдът достига до заключението, че намесата в правото на сдружението-жалбоподател на свобода на изразяване не може да се разглежда като необходима в едно демократично общество.

12. Има нарушение на чл. 10 от Конвенцията.

II. Твърдяно нарушение на чл. 13 от Конвенцията

13. Сдружението жалбоподател се оплаква, че не е имало ефективно правно средство за защита във връзка с жалбата си по чл. 10.

...

14. Сдружението жалбоподател твърди, че с решенията си административният и Конституционният съд са отказали да разгледат по същество оплакването му срещу отказа на Комисията да предостави поисканата информация.

15. Според правителството жалбата пред Конституционния съд е ефективно вътрешноправно средство за защита. Дори отказът за разглеждане на жалбата включвал кратки мотиви по същество на повдигнатия въпрос. ...

16. Както Съдът многократно се е произнасял, чл. 13 от Конвенцията гарантира наличието на вътрешноправно средство за защита с цел прилагане по същество на правата и свободите по Конвенцията, независимо от формата под която са гарантирани във вътрешното законодателство. ... Средството, изисквано по чл. 13 трябва да бъде „ефективно“, както на практика така и според закона. ...

...

17. ... Сдружението жалбоподател подало жалба по чл. 138 от Федералната Конституция за разрешаване на спор за подведомственост. В резултат на това Конституционният съд отменил предходното си решение и се произнесъл по същество на оплакването на жалбоподателя по чл. 10. Фактът, че изходът от това дело не бил неблагоприятен за жалбоподателя не отнема от ефективността на това средство.

18. С оглед на това Съдът намира, че сдружението жалбоподател е разполагало с ефективно правно средство за защита във връзка с оплакването си по чл. 10. Следователно няма нарушение на чл. 13 от Конвенцията.

Резюме и превод: адв. Дилияна Гитева